

העם 29 בנובמבר

מדיניות הקרב על הזמן

קרב אכזרי, אך סודי, מתנהל בימים אלה במרחב — הקרב על הזמן. כל יממה שעברה השפיעה על קרב זה כמיבצע של חטיבה. כל שעה שקלה כמטה של סוללת-תותחים.

הזמן פעל לטובת גמאל עבד אל-נאצר. כל יום העובר במרחב ללא הכרעה ברורה לכאן או לכאן, למלחמה או לשלום, הוא נצחון אישי לגבר החיכני בביתו הקטן במחנה עב"סיה. כל נצחון כזה הוא מהלומה על ראשה של ישראל.

מצריים היתה מעוניינת להרויח זמן, מבלי להבטיח דבר, עד שתשלים את חימושה ותוכל להכתוב תנאים כראות עיניה. ישראל היתה מעוניינת למנוע זאת בכל מחיר. על רקע זה קיבלה כל תנועה במישחק הדיפלומטי מש"מעות מיוחדת מאד.

נשק עטור מדים. השבוע הופיע בקרב על הזמן כלי-נשק חדש, עטור מדים מסוארים ומצויד בפנים סימפטיים. היה זה קרר"אטי בשם יוסיפ ברונו, הידוע יותר בשם המר"של טיטו.

כשנתברר לאנתוני אידן כי הצעתו לתוך בין מצריים וישראל (לטובת בריטניה) לא מצאה הר בתל-אביב, חיפש מועמד חדש לתפקיד. מבטו ננעץ בממשלת טיטוסלביה. מדינה המקיימת יחסים הוגנים עם ישראל, קשורה בלבה עם מצריים הנאצרות.

פוסטר דאלס הציע את ההצעה לטיטו ב"שעת ביקורו בבלגראד החדוש, ואילו ממש"לת בריטניה הומינה ללונדון לאותה מטרה את אווארד קרדל, סגן הנשיא הטיטואי. טי"טו עצמו עומד לבקר בשבועות הקרובים בקאהיר.

היתה זאת הצעה מושכת — למראית עין. אולם היו בה כמה קוצים נסתרים: יוגוסלביה מעוניינת הרבה יותר בידידות של מדינות ערב מאשר בידידותה חסרת-הערך של יש"ראל הקטנה. עבד אל-נאצר עצמו לא הבטיח שום הבטחה לגבי התייחסות, לא התחייב לקבל את מסקנות המרשל.

דגים מסביב לחכה. אולם ההצעה ה"תה מספקת בדיוק כדי לתת למנהיגי ישראל, מטרי ההחלטה, את התירוץ להתמהמה. דגי משרד-החוץ הסתובבו מסביב לחכה, חכרם גדעון רפאל נסע לבלגראד לברר מה נעשה מאחורי מסך-העשן הדיפלומטי. בינתיים עב"רו הימים היקרים. ההחלטה נדחתה ונדחתה, ואפילו רוב עתונאי-החוץ שהצטופפו בישראל (למעלה מ-40) חזרו כלעומת שבאו. משוכנ"עים ששום דבר לא יקרה.

ממשלת ישראל ומתה שוב לחעדה אשר הוגדרה פעם במלים קלאסיות: קבוצת אני"שים שאיש מהם אינו מסוגל לעשות דבר לבדו, אך המסוגלים יחדיו להחליט שלא לע"שות דבר.

עתונות הלב השוגה

כוח המשיכה של דוקטור עזריאל קרליבך היה תמיד בכשרונו לכתוב בחומצת-המרה, במקום בריו, אולם הקוראים שהשתעשעו לראות אדם עוסק בסוג זה של עתוננות, לא גיחשו ריש רקע אישי מעצבי למצבריות מריר זה. הדוקטור בעל ההופעה החיצונית הנאה והמהודרת-תמיד סבל משורה ארוכה של מחלות פנימיות כרוניות, ביניהן מחלות הכליות וכיס-המרה.

בחודש האחרון נאלצו הקוראים לחתר גם על מאמרי-מרה אלה. קולו של הדוקטור נזם, ללא הסבר, רק מעטים ידעו את הסיבה ה"אמיתית: קרליבך שכב בבית-החולים, אחרי שנפל קורבן להתקפת-לב קשה מאד.

מה בעניין אינשטיין? ביום הששי האחרון נהגו קוראי מעריב לראות מחדש את הדוקטור שעתונן במקומו הרגיל. קרליבך כתב את מאמרו הראשון אחרי ההתקפה, שפך את זממו על קרבן חדש, שרה-חתינך המפורסר בן-ציון דינור. מאמר זה אף עלה במיריותו הנאשט על המקובל. היתה לכך שוב סיבה אישית לגמרי: רוסאיו של הדוק"טר (למשפטים) הכריחו אותו לנטוש, כנראה לעולם, את עריכת מעריב.

עד כה נהג קרליבך להכניס את ידיו לכל טרס קטן בעתוננו, מבלי להחשיב יתר על המידה את דעת חבריו, אותם הוביל עמו מאונס בחטיבה מלוכדת ממערכת ידיעות-אח"ה (המשך בעמוד 8)

29 בנובמבר, 1947, זקות אחדות אחרי חצות לילה.

איש אינו ישן. ארץ-ישראל כולה יושבת ליד מקלטי הרדיו. ומגלי האתר מגיעה לאזניה הידועה: מליאת העצרת של ארגון האומות המאוחדות החליטה לאשר את הקמתה של מדינה עברית בחלק מארץ-ישראל.

כסערה אדירה פורצת השמחה מלב הישוב. הנוער זורם לרחובות, מתקהל, משתולל. נער"כות הפגנות של התלהבות המונית, כאשר עוד לא נראו בארץ. המונים מצטופפים, ראש אל ראש, השרים. בככרות המרכזיים סובבים מעגלי ההורה. צעירים וצעירות שאינם מכי"רים זה את זה מתחבקים ומתנשקים.

במלים אלה תיאר אחד מספרי המלחמה את המאורע הגדול שמלאו לו השבוע שמונה שנים. שום המון לא הצטופף לחוג את ה"שנים.

מתווך טימו
מסך של עשן

מאורע. במקום להתחבק וליצור את מעגלי ההורה בככרות המרכזיים, ישבו צעירות וצעירים ליד מקלטי הרדיו, ציפו לשמוע רמז על התפתחות המאורעות, העלולה להר"ציאם מחר ממעגל חיהם הפרטיים.

הרוקרים והמאזינים. גם בהערכת המאורע עצמו חל במרוצת השנים הארוכות שנוי הדרגתי. רוקי תש"ח סברו כי עיקר המלאכה הושלמה באולמות האו"ם, וכי ה"זרוע הארוכה של האומות המאוחדות תדאג הבוץ של הגליל והנגב.

לביצוע. אנשי תש"ז יודעים כי המדינה היסטוריון-העתיד עלול להסיק כי החלטת לא קמה באו"ם, אלא בשדות-הקרב מכוס"י או"ם הויקה למדינה יותר משהועילה. עם הודעת הבריטים על הסתלקותם היתה הקמת המדינה ודאית, כשם שהיה ודאי שבולות מדינה ייקבעו בקרב, בהתאם ליחסיה-הכוחות האמיתיים. אולם אשליית-האו"ם טישטשה את ראיית המנהיגים. העלימה מעיניהם את ה"כרחה אכזרי בהכרעת הנשק. חודשים ארו"כים בוובזו, הניוס הטוטאלי התמהמה. רק כעבור ארבעה חודשים חסרית-החליף, ברא"שית אפריל 1948, עם פעולת נחשוך, החלו גדודי ההגנה פועלים כצבא מלחמתי אמיתי.

היה זה לקח אקטואלי מאד. כי ביום השנה השמיני שוב היו עיני המנהיגים נשואות לאשליות בינלאומיות, עת עבר הזמן היקר.

המאבק על מדיניות-החוץ מוכרע בהדרגה לטובת בן-גוריון. בחודשים הקרובים יעמוד ב"ג. עצמו בראש המאבק המדיני נגד כוונת המערב לקטוע את הנגב ולצרפו למצריים או לירדן. שרת, טייט"ף לשמש להלכה כשר-החוץ של המדינה, יעסוק בחודשי הקיץ בשליחויות שונות למען המגבית היהודית המאוחדת. אחרי חזרו מארצות-הברית יצא למסע לאפריקה הדרומית.

מחלותיו של דוד בן-גוריון לא ימנעו בערו מוצאת בעוד כמה חרשים לחוץ-לארץ. ב"ג. רוצה להיות באמריקה בתקופה המכרעת של המאבק על הנשיאות שם, מקמה כי נוכחותו תעלה את ערך הקלף הישראלי במישחק בין המפלגות. תכנית שנייה של ב"ג. ביקור בבורמה, באביב 1956, כנמול לביקור או נו בארץ.

היחסים בין ישראל ובוזנריה יוחרפו בקרוב, על רקע סיכונך כנוגע לתשלום פיצויים לחללי מסוס אלעל המופל. עד עתה לא נערך חישוב סופי של היקף הנזקים, וממשלת בולגריה מסרבת לקבוע תאריך התחלת תשלומי הפיצויים.

מי שמתגעגע לימי הצנע של דוב יוסף יוכל לטעום מחדש מן הטעם של הימים ההם. הממשלה עומדת להסיל פיקוח על שורה של מצרכי מזון, במסגרת תוכניתה החדשה לשמירת רמת-המחיה.

דוב יוסף עצמו ימצא אף הוא גיב חדש: ראשות הועדה לחוקה, חוק ומשפט ככנסת. עד כה היה תפקיד זה בידי הדתיים, שביקשו למונות למשרה את תת"ש הטעו לשעבר ביש"המזל, הרב ישראל רוזנברג. מפא"י ת"ציע לדתיים לותר על המשרה, לקבל תמורתה את ראשות ועדת-הכנסת החד"שוכה, שהיתה בידי איש מפא"י דוד בר-רביהאי שלא נבחר מחדש.

שני קולות ערביים עומ"דים להצטרף לתזמורת האנטי-ישראלית באו"ם. גם ירדן וגם לוב יוכנסו בקרוב לאו"ם, לפי הסכם כללי אמריקאי-סובייטי לצרף לאו"ם את בני"חנות של שתי המעצמות.

התנועה הציונית תגוייס למאבק להגנת ישראל. הקונגרס הציוני הכ"ז, שנועד לסוף 1956, יוקדם אם יצליח המסארוהמתן בין המפלגות השונות לכינוס קונגרס-חידוש עוד בחורף הנוכחי. חוגי מפא"י רוצים לקיים את הקונגרס בניו-יורק כדי לעורר הד באר"צות-הברית, בעוד שאבא הלל סילבר ר"צה לכנסו דחקא בירושלים.

יורש-העצר של סעודיה עומד לבקר בברית-המעצמות. האמיר פייסל, נציג אחד המשטרים ה"פיאודליים המאוסים ביותר בעולם, יבקר בצבירת הסובייטים אחרי שסגן ראש"הממשלה הסובייטי, מיכוא"ל, רמז על הצורך בהידוק היחסים עם סעודיה. שאר שלבי ההתקרבות: הכרה דיפלומטית הדדית, החלפת נציגים, סיגור משלחת מסחרית סובייטית שתגיע בקרוב לנמל ג'ידה, תנהל משא'ומתן גם על זכויות נפט.

אלמנת-הנשיא וורה וייצמן תבקר ביוגוסלביה. בעת ביקורו של ציר יוגוסלביה במכון-וייצמן הביעה בפניו את רצונה לערוך ביקור כזה, שהוע"בר לזיעת ממשלת בלגראד. עתה נתקבלה במכון הזמנתה הרשמית של ממשלת טיטוסלביה.

הפעילות נגד המיטוין תירדם. נציגויות ישראל בכמה מבריות אירופה ואמריקה הקאתולית הזהירו את משרד-החוץ שהמלחמה במיטוין עושה בארצות אלה רושם עגום מאד, מתקבלת כטיטן של פיייה זתית. כדי לא להרגיז את הציבור הקאתולי הרגיש דחקא בשעת זאת, רמז משרד-החוץ לחוגים הפעילים בשסח זה להוריד את הקול.

חובכי מקנדרים מסרותיים לא יתאכזבו גם השנה. פרס ביאליק לא יחולק ביום הולדתו של המסורר, בהתאם לתקנון. טילוקו של א. ד. בן-ייש, מוכיר תועדת-הפרטים של ערית תל-אביב, מן הטיפול בפרס זה, הוא טימן ראשון לטיטונך המתפתח.

הופעת הרביעייה הכושית, גודון גייט, המבצעת בעיקר שירי דת כושיים, תהיה הבולטת ביותר בין הופעות האמנים מחוץ-לארץ בעונת החורף. עד כה, קיבל הקהל הישראלי בהתלהבות רבה כל הופעת זמרים כושיים, ורביעיית הגולדן צייט היא מן המשובחות ביותר. הלהקה חובא לישראל על-ידי האמרגן משה ואלין בסוף חודש ינואר.